

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 24. TRAVNJA 2015. - BROJ 90

IZDVAJAMO:

GLUMA:
Nina Rukavina – 5

PRIČA:
Studiranje
u Ljubljani – 6

REPORTAŽA:
Ekskurzija u
Dubrovnik – 8-9

GLAZBA:
Big Strip Gorila – 21

FOTO MJESECA

Polivači, čuvari tradicije

KUŽIS ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Antonija Dević

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ana Ivković

147 sekundi za Keniju

Toliko smo navikli na spominjanje brojki stradalih i ubijenih širom svijeta da nam se dogodi da izgubimo osjećaj da se radi o ljudima. Iako smo povezani s cijelim svijetom i vjerujemo da vladamo informacijama, u trenucima kada do nas dolaze strašne vijesti, drago nam je da je sve to daleko od nas. Naslućujemo razloge, malo pregledamo novosti i vratimo se svome životu. Naravno, ne možemo širiti paniku i dopustiti da nas obuzmu strahovi i strepnja zbog svega što čujemo. Iako nam se čini kako nema mnogo koristi od toga što saznamo za tragedije, zločine ili nepogode, svi ćemo se sjetiti koliko je solidarnost svijeta značila prošle godine u vrijeme poplava. Pokazati ljudima da nisu sami u patnji, a onda i konkretno pomoći, nije samo lijepa priča koja će nekoga učiniti ponosnim na vlastita djela. Suosjećanje iskazano u pravom trenutku, pa i s priznanjem da se osjećamo nemoćni dovoljno pomoći, znači mnogo više nego što možemo zamisliti. Upravo u tome, kada se pokazuje slabost nas ljudi, ona nas povezuje kada se držimo jedni uz druge.

Tako se Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu odlučio organizirati događaj u znak solidarnosti sa stradalim studentima kršćanima sa sveučilišta Garissa u Keniji koji su nedavno ubijeni. Ispred HNK 16. travnja u 14 sati i 7 minuta 147 studenta leglo je na pod na 147 sekundi. Ovaj znak protesta protiv terorizma, nepristajanja na nasilje i upozoravanje na medijsku šutnju o takvim događajima, također je i znak suosjećanja prema studentima s drugog kraja svijeta. Danas, kada se ponosimo kako smo ostvarili veze sa svijetom, kako možemo lako putovati, ostvarivati prijateljske i poslovne veze po cijelom svijetu, nemamo opravdanja za ignoriranje onih koji pate. Iako se kao pojedinci osjećamo nemoćnima pred događajima koji nadilaze našu intervenciju, i sama promjena našeg stava i buđenje sućuti, vodit će općaj solidarnosti. Do tih će ljudi doprijeti poruka. Možda fotografija. Na njoj će vidjeti osobe koje ne poznaju, ali suosjećaju s njima. Znat će da ih teško mogu razumjeti, ali prepoznat će da netko primjećuje njihovu tugu i nepravdu koja se dogodila.

Možda mali, ali ovi ipak značajni znakovi pokazuju kako nam žrtve ovakvih događaja nisu samo brojevi i vijesti. Pokazuju da je ipak ostalo osjećaja za čovjeka i njegove patnje pred kojima ne želimo samo okrenuti glavu i biti sretni što nas nisu zadesile. Nažalost, svako malo saznamo za mnoge nesreće i toliko je onih kojima bi bila potrebna najrazličitija pomoć. No, nadu u iskonsku dobrotu čovjeka daju i mnoge akcije koje se tako spontano provode. Osim ovakvih kojima je cilj probuditi pozornost i poslati poruku javnosti, posebno su vrijedne i one koje ostaju pomalo nepoznate. Takav je bio ljetni kamp koji je organizirala studentska udruga SKAC u poplavljenim područjima u Hrvatskoj. Nakon što se voda koja je poplavila našu regiju povukla i kada smo svi pomalo zaboravili što se sve dogodilo, ti su ljudi morali nastaviti sa svojim životom. Tada su se pojavili mladi koji su dio svoga ljeta odlučili provesti s njima. Obnavljali su im domove, ali još više donosili nadu i dali im znak da nisu zaboravljeni.

Mnogo je ovakvih priča koje pokazuju kako se ipak želimo susretati jedni s drugima. Želimo osjetiti tuđu radost, ali i podijeliti patnju. A u situacijama u kojima se osjećamo nemoćni ikako pomoći, želimo pokazati dostojanstvo onih koji su sve izgubili.

Stigao do magazina »Vogue«

Marko Nađ iz Monoštora ima samo 17 godina, a već se može pohvaliti da je uspješan fotograf. Njegove su fotografije objavljene na portalu magazina »Vogue«, a autori dviju knjiga objavljenih u Americi i Italiji za naslovnicu su odabrali njegove fotografije.

Marko se fotografijom bavi od svoje 13. godine, a kako je sve počelo – ne zna ni sam. »Jednostavno, riješio sam – postat ću fotograf i počeo sam fotografirati. Vremenom sam napredovao, a rasla je i ljubav prema fotografiji«, priča nam mladi monoštorski fotograf, koji je u svijet fotografije ušao bez prethodnog znanja ili nečijih savjeta i pomoći.

Dosadašnji uspjesi

U svoje najveće uspjehe ubraja dvije fotografije koje su dva dana kao fotografije dana bile na portalu talijanskog magazina »Vogue«, kao i izbor u top 8 fotografija časopisa »ReFoto« na natječaju »100 naj« u povodu 100. broja tog časopisa. Mi ga podsjećamo i na dvije knjige čije naslovnice ilustriraju njegove fotografije. »Jedna je knjiga tiskana u Americi i na njenoj naslovnici je jedna moja starija fotografija, dok sam ovu drugu fotku prodao u Italiju. Kako se to dogodilo, ne znam ni sam. Jednostavno su mi se ljudi javili, jer su im se svidjele fotografije i pitali bih li želio da moje fotografije budu

U svoje najveće uspjehe ubraja dvije fotografije koje su dva dana kao fotografije dana bile na portalu talijanskog magazina »Vogue«, kao i izbor u top 8 fotografija na natječaju »100 naj« časopisa »ReFoto«

na naslovnica knjiga. Naravno da sam se složio«, kaže Marko.

Nas je interesiralo i kako se stiže do prestižnog modnog magazina »Vogue«. Pojašnjava kako postoji jedna platforma na koju svi fotografi mogu staviti svoje fotografije, a urednici magazina biraju koje će fotografije objaviti na portalu i svaki dan se bira fotografija dana. »Jednostavno sam stavio slike i, što je najzanimljivije, nisam ništa ni očekivao od njih. Nisam znao vrijede li ili ne i zbog toga sam i počeo postavljati fotografije baš da vidim gdje sam«, kaže Marko.

Proces rada

Koliko je uradio fotografija ne broji, ali izdava oko 200 koje su mu najdraže. Fotografiranje za Marka nije samo prosto bilježenje fotografskim aparatom onoga što vidi, već mnogo više od toga. »Prvo smislim ideju i onda gledam kako od te ideje stvoriti foto-

grafiju, a kasnije se sve samo odvija. Najradije fotografiram djevojke u vodi i autoportrete«, priča nam Marko na obali kanala kraj Monoštora, gdje nam je zajedno s prijateljem **Jovanom Gromović** pokazao kako nastaju njegove fotografije. O Jovaninoj knjizi smo pisali u prošlom KUŽIŠU?!, a valja dodati i kako upravo Markove fotografije rese spomenutu zbirku pjesama.

Očekivali bismo od ovog mladića da će reći kako je fotografija nešto čime se želi profesionalno baviti, ali njegov odgovor je drugačiji. »Učenik sam medicinske škole u Somboru i želja mi je studirati nešto, a fotografija će uvijek biti tu«, odgovara Marko ne precizirajući što bi to moglo biti, jer ga osim fotografije interesiraju i mnoge druge stvari. No, bez obzira što će biti njegovo opredjeljenje, fotografski će aparat uvijek biti tu da zabilježi neku od Markovih fotografskih ideja.

Z. Vasiljević

INTERVJU: NINA RUKAVINA, GLUMICA

Gluma mi omogućava igrati se i istraživati

Nina Rukavina je diplomirala studij glume na Akademiji dramskih umjetnosti u Novom Sadu u klasi **Jasne Đuričić i Sanje Ristić Krajnov**. Trenutačno je na master studiju glume pod mentorstvom **Radoslava Milenkovića**.

KUŽIŠ?! Kada si shvatila da je gluma tvoj životni poziv?

Bila sam četvrta godina gimnazije kada sam shvatila da je gluma ono čime se želim baviti u životu i ono što me istinski ispunjava, unatoč tome što se glumačka predispozicija mogla vidjeti kod mene od malih nogu. Oduvijek sam voljela recitirati, imitirati... Vrlo često sam glumila sama po nekim svojim izmišljenim scenarijima. Vječito sam se maskirala i kostimirala, što i danas radim. Često se pitam hoću li ikada shvatiti posao kao posao, pošto ga sada vidim kao zadovoljstvo koje mi omogućava igrati se i istraživati.

KUŽIŠ?! Jesi li prije Akademije imala glumačko iskustvo?

Išla sam na dramsku sekciju u gimnaziji gdje mi je i skrenuta pozornost da bih trebala razmišljati o glumi kao o budućem zanimanju. Nakon toga je i uslijedio poziv da uskočim u predstavu Narodnog kazališta u Subotici. Osim toga, išla sam na natjecanje recitatora i na natjecanje u besjedništvu, nakon čega mi je, također, skrenuta pozornost da trebam razmisliti o glumi kao pozivu. Tada više nije bilo dileme, počele su pripreme za prijamni i raspitivanje o uvjetima upisa na akademiju.

KUŽIŠ?! Kako si se pripremala za prijamni ispit?

Pripremala sam se sama, nisam se upisala iz prvog puta i onda sam do sljedećeg prijamnog ispita uzela ozbiljno stvar u svoje ruke. Čitala sam dramske tekstove, svakodnevno išla u brojna kazališta, te gledala ispite studenata glume. Pokušavala sam shvatiti što točno rade ti ljudi tamo, kad su dobili priliku baviti se glumom. Tako sam došla do zaključka da je uvjerljivost i istinska vjera u ono što govore na sceni ono što im daje autentičnost. Poučena tim zaključ-

kom, odabrala sam tekstove koje mogu razumjeti i povezati sa svojim prijašnjim životnim iskustvom. Danima sam vježbala kako bih te tekstove mogla doživjeti kao svoje. To je zapravo i jedini savjet koji imam za buduće kandidate za prijamni na glumu.

KUŽIŠ?! Kako bi opisala svoje iskustvo studiranja na Akademiji? Po čemu je ona posebna?

Studije na akademiji su specifične po mnogo čemu. Prvo, na godini nas je samo desetero, drugo, našem mentoru nismo samo broj u indeksu, nego smo mnogo više od toga. Isti slučaj je i sa svim ostalim profesorima. Praktičan rad je od prvog dana, nema suhe teorije. Akademija nam je zapravo drugi dom. Doma idemo samo prespavati. Na Akademiji smo po cijeli dan.

KUŽIŠ?! Tijekom četiri godine većinu svoga vremena provodila si s kolegama s klase. Kako je to utjecalo na tvoj privatni život?

Nas desetero smo se zajedno razvijali i kao ljudi i kao glumci. Upućeni smo jedni na druge i dijelimo sve. Deset života teče i prepliće se u jednoj učionici. To ima svoje prednosti jer smo se dobro upoznali kao ljudi i navikli smo raditi i stvarati skupa. U trenucima prezasićenosti otišli bismo na kavu, a potom natrag na Akademiju. Ono što hoću reći jest to da nismo imali vremena za svađe i ljutnju, jer su nas obveze čekale. Unatoč ubrzanom tempu koji smo imali, čak i tijekom ferija željno smo iščekivali vratiti se na Akademiju. Sada kada je sve prošlo, ne žalim što sam četiri godine bila upućena na Akademiju. Možda sam zapravo bila na sigurnom, zaštićena od svakodnevnih melankolije, priče o besparici, mladih ljudi na ulicama koji ne znaju što bi od svojih života... Ja sam učila i radila na sebi.

KUŽIŠ?! Kakva je pozicija umjetnice, konkretno, glumice u Srbiji?

Teško pitanje. Ne želim biti pesimistična, ali je kao borba s vjetrenjačama. Glumica je više nego glumac, u dramskim tekstovima je više muških nego ženskih likova, kazališta su puna glumaca i glumica u stalnom radnom odnosu. Čekamo priliku za neakvu audiciju ili u najboljem slučaju da nas netko pozove jer nas je možda zapamtio s nekog kastinga ili studentske predstave. Ono što nam preostaje jest da sami okupljamo ekipu i radimo bez novca ili da neko kazalište prihvati predstavu koju napravimo. Ipak vjerujem da svatko dobije svoju priliku, samo je treba spremno sačekati.

KUŽIŠ?! Koje su prednosti i mane glume kao poziva?

Prednost je raditi posao koji stvarno voliš i koji te stvarno ispunjava, a nije opterećenje, nego može čak imati i terapeutsko dejstvo. A mane... Mana je to što nekad moraš prihvatiti određeni projekt samo zbog novca, a to te ume odvesti u nezadovoljstvo. Mislim da svako zanimanje zahtijeva određenu žrtvu, tako i gluma. A kako ni u jednoj struci nema novca i posla, tek sad nema razlike jesi li glumac ili ekonomist.

KUŽIŠ?! Koji bi savjet dala onima koji žele zaploviti u glumačke vode?

Budite hrabri i istrajni u svojim namjerama i ciljevima. Gluma jest možda najdivniji poziv, ali ako se bavite glumom, a ne pričama iz kazališnog bifea. Sretno svima, vidimo se na sceni!

Nevena Balažević

BRUCOŠKO ISKUSTVO

Studiranje u Ljubljani

Uređenost sustava, urednost grada i tolerancija ljudi ovdje, za mene su bili najveći šokovi. Također, zaprepastila me je izvanredna organizacija studentskog života

Kad sam konačno iskoraknuo iz autobusa na ljubljanski pločnik, nisam bio svjestan da se od tog trenutka nadalje moj život mijenja iz korijena. U tom trenutku sve je još bilo u nekoj administrativnoj zbrci; prvih par dana svelo se na jurnjavu i ispunjavanje dokumenata.

Udarilo me je kada sam konačno dobio sobu i kada sam sve stvari koje sam uspio ponijeti smjestio u ormare. Sjeo sam na krevet i pomislio: »Wow, od sada živim ovdje.« I nije kao da je to bilo nešto izrazito dobro ili loše. Bila je samo činjenica, jedna rečenica koja mi se tek tada rodila u mozgu i koja je poslužila kao neka vrsta službene oznake nastavka mog života u drugom smjeru. Bio sam udaljen od svega, od onoga što je bilo prije i od onoga što će biti: sve što je bilo iza mene djelovalo je sada već toliko nestvarno, kao da uopće nije bio moj život, a s druge strane, ni ovo što sam imao sada nije se baš činilo mojim životom. Na kraju krajeva, živim u studentskom domu. Počeo sam živjeti u periodu tranzicije – one životne. Ne samo da je odlazak na fakultet značio početak odraslog života, odvajanje od roditelja i briga o sebi, u isto vrijeme se odvijala i druga vrsta promjene – ona unutarnja, i to upravo zbog faktora odvojenosti i prepuštenosti samom sebi. Što se u isti mah činilo oslobađajuće, ali i zastrašujuće.

Tragikomične neupućenosti

I naravno, nije bilo lako. Došao sam u zemlju u kojoj se jezik u dovoljnoj mjeri razlikuje od mog prvog da se ne mogu s lakoćom sporazumjeti ako mi nešto treba. Što je dodatno pojačalo nesigurnost koju sam osjećao povodom okretanja novog životnog lista. Ipak, znao sam da činim

nešto dobro za sebe i svoju budućnost, da sam zakoračio u nešto bolje. Što se vrlo brzo i iskazalo!

Moji susreti s novom »civilizacijom« bili su, u većini slučajeva, tragikomični. Moji prijatelji koji u Ljubljani studiraju – neki godinu dana, neki duže – su se nerijetko šalili na račun moje neupućenosti i generalno zaostalosti. Iako moj rodni grad, Subotica, nije mali, Ljubljana je i dalje skoro tri puta veća. Svakidašnjica života u Sloveniji, a samim time i u Europskoj uniji, također je bila velika nepoznanica. Uređenost sustava, urednost grada i tolerancija ljudi ovdje, za mene su bili najveći šokovi.

Kasa i e-učionica

Prvi od »zastrašujućih proizvoda« zapada« bila je samouslužna kasa. Moji prijatelji su vjerojatno mislili da će biti ludo zabavno ako svoje proizvode provuku kroz kasu, plate i ostave me na njoj objasnivši mi relativno... ništa. Mogućnost plaćanja računa bez kontakta s ljudima nije mi bila ni u najluđim snovima – ako bih rekao da se nisam isprepadao, lagao bih. S drugim sam se susreo kada su počela aktivnija predavanja. Radilo se naime o e-učionici, portalu koji služi za interakciju između profesora i učenika, objavljivanje gradiva, prezentacija s predavanja, pa čak i odrađivanje domaćih zadataka. Što me dovodi do toga koliko me je zaprepastila izvanredna organizacija studentskog života, koliko se, naime, studentima omogućava u obliku studentskih bonova za ručak po čitavom gradu, u obliku studentskih stipendija, dobro organiziranih žurki, književnih večeri, izložbi, aktivnosti, radionica itd.

Nakon ovih par mjeseci i nakon privikavanja na jezik, desilo se nešto što nisam

ni zamišljao da će se dogoditi tako brzo – zaboravio sam vlastiti jezik! Na vježbama iz hrvatskog i srpskog jezika razrađivali smo temu lakog, odnosno teškog života mladih, te je bio red na mene da kažem što mislim. Tijekom izlaganja sam se u jednom trenutku jednostavno zaustavio jer mi je u glavi bio jedino slovenski izraz, hrvatskoga se nisam mogao sjetiti! Glava mi je u potpunosti zablokirala i na kraju je situacija ispala čak i humoristična.

Naravno, ono što je sjajno u svemu ovome je ta nevjerojatna prilika započinjanja života iznova, u novom sustavu, novom okruženju, s novim ljudima. Pruža se mogućnost upoznavanja mnogih, različitih ljudi, proučavanja i istraživanja onoga što volite i čime se želite baviti. Neopisiv je i osjećaj slobode koji prožima svakim danom sve više i više, a ja sam ga počeo osjećati kad sam u ruke preuzeo one osnovne stvari iz svoga života – kupnju namirnica, spremanje obroka, čišćenje, spremanje i uređivanje sobe i odjeće, a kasnije i života, plana i programa učenja itd. Sada taj osjećaj ne bih mijenjao ni s čim na svijetu! Iskustvo i sazrijevanje koje pruža su nezamjenjivi. Da ne govorim o tome kako je sjajno kada se konačno vratim u Suboticu pa su svi oduševljeni i uzbuđeni, a majka mi želi kuhati samo omiljena jela.

Studentski život u studentskom gradu je jedna od najboljih stvari koju možete iskusiti u životu, prema tome, svima kojima se pruži mogućnost za studiranjem, da li u Hrvatskoj, Sloveniji ili još gdje dalje, ne oklijevajte! Ugrabite tu priliku i počnite graditi svoje živote na čvrstim osnovama.

Ivan Kovač

(FOTO: www.fri.uni-lj.si)

JEDNO PROMIŠLJANJE

Kultura donosi napredak

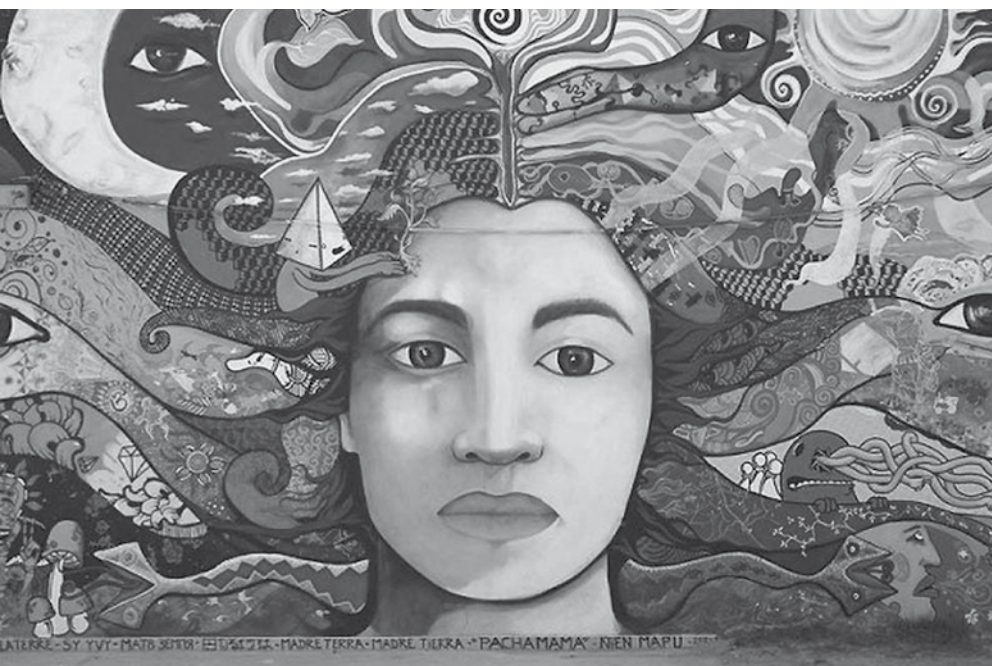
Početkom ove godine ministar kulture i infomiranja Republike Srbije **Ivan Taševac** za Tanjug izjavljuje kako su glavni prioriteti Ministarstva kulture u ovoj godini jasno razgraničavanje kulture od estrade, jačanje institucija i jačanje njihovih profesionalnih kapaciteta. Nadalje, krajem ožujka, u Zavodu za proučavanje kulturnog razvitka predstavljeno je Finalno izvješće post-2015 nacionalnih konzultacija na temu »Kultura i razvoj« u kojim je sudjelovala Srbija s još pet zemalja, a s ciljem da se formuliра nova Agenda UN nakon 2015. godine. O kulturi

opet, ukoliko to promatramo iz nekog drugog kuta, može nas i unazaditi. Osim ove činjenice da se kultura mora dokazati dostojnom državne proračunske potpore, kulturi na globalnoj razini prijeti globalizacija.

Kultura i komunikacija

Naše društvo jest društvo Web 3.0. semantičke mreže koja nam omogućuje umrežavanje, te samostalno generiranje ogromne količine svakakvih sadržaja. Komunikacija je konstantna. Svijet je pretvoren

pojaviti kao događaj i na društvenim mrežama poput Facebooka, Twittera. S jedne strane da privuče publiku, a s druge strane da ostvari interakciju s istom tom publikom, ali i s potencijalnim korisnicima. Naše kulturne institucije nisu još dovoljno spremne na ovaj novi način širenja informacija o svom radu, a kamoli za promidžbu akumuliranog znanja o baštini koje posjeduju. Iako nam se ponekada čini kako na društvenim mrežama samo gubimo vrijeme, možemo jako puno toga naučiti, ili makar prikupiti informacije gdje možemo nešto naučiti. Uključite se, postanite dijelom kulturnih događanja, »lajkajte« stranice lokalnih muzeja, podržite njihove radionice, otkrivajte nove svijetove. Kultura je svugdje oko nas, u kazališnim predstavama, književnim susretima, u radionicama u

Danas je srednjoškolcima teško objasniti razliku između kulture i estrade, što i ne čudi imajući u vidu podatak da 40 posto stanovništva redovito prati poznate talent show-ove

sklopu knjižnice, u muzejskim izložbama, radionicama. Dopustite kulturi da vas formira, a samim tim da i vi sudjelujete u formiranju nje.

Interes postoji

Čovjek je određen biološkim naslijeđem i socijalnim utjecajima. Danas je srednjoškolcima teško objasniti razliku između kulture i estrade, kada 40 posto stanovništva redovito prati poznate talent show-ove. No opet, s neke druge strane treba se podsjetiti 2013. godine kada su navijači nogometnog kluba Crvena zvezda istaknuli transparente na utakmici s natpisima koji su zahtijevali otvaranje Narodnog muzeja i Muzeja suvremene umjetnosti. Svakako ću spomenuti i redove ispred JDP-a u siječnju ove godine, kada su cijene karata bile snižene. Interes za kulturu, dakle, postoji. Stoga budite i vi dijelom javne memorije, i to njezine ljepše strane.

Ivana Rudić

se sada promišlja iz raznih uglova. U sklopu teme »Kultura i razvoj« vođene su sljedeće debate: kultura i smanjenje siromaštva, kultura i obrazovanje, kultura, rodna ravnopravnost i osnaživanje žena, kultura, održivi gradovi i zdrav život u urbanoj sredini, kultura i klimatske promjene i kultura, inkluzija i pomirenje. Dakle, kultura se definitivno kreće u pravcu pozicije koju mora zauzimati u svakom društvu. Pitanje je hoće li moći zauzeti taj položaj, te kako bi ga mogla zadržati.

Društvo u kojem živimo neće podržavati ništa što mu ne može donijeti napredak. Kultura se mora pokazati pogodnom za razvoj društva, odnosno države, da bi je ozbiljno shvatili. To se može činiti opravdanim, ali

u globalno selo. Postavljaju se razna pitanja, jer nikome nije jasno što će to globalno selo stvoriti, kakva umjetnička djela, kakvo naslijeđe će naše stoljeće ostaviti budućim generacijama.

Povezanost na globalnoj razini svakako mijenja kulturu društva i socijalne konvencije. Putem društvenih mreža dijelimo sve, od najosobnijih obiteljskih fotografija, do svojih rukotvorina, ideja, inspiracija, znanja, iskustava, kulture. Hoće li to dovesti do stapanja čovječanstva u jednu homogenu, dosadnu masu koja slijedi većinske trendove. Ili možda dovede do nastanka heterogene masovne kulturne razmjene. Svaki kulturni događaj koji ima dobar marketing, mora se

Upoznaj domovinu

Pet godina unatrag učenici srednjih i osnovnih škola iz Srijemske Mitrovice koji pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, putem projekta »Upoznaj domovinu« upoznaju Hrvatsku obilaskom njezinih gradova. Ove su godine učenici imali priliku upoznati Dubrovnik i njegove povijesne znamenitosti, a mladima iz Srijemske Mitrovice priključilo se i petero mladih iz Petrovaradina. Uz pomoć Hrvatskog nacionalnog vijeća i HKC-a »Srijem – Hrvatski dom«, ekskurzija je realizirana uz ve-

liku pomoć ravnatelja Muškog učeničkog doma u Dubrovniku **Borisa Njavre**, koji je gostima iz Srijema osigurao smještaj, hranu, kao i sve ono što im je bilo potrebno za obilazak tog predivnog grada.

Žičarom na Srđ

Krenulo se 29. ožujka. Nakon dolaska u Dubrovnik u jutarnjim satima uslijedio je smještaj u Muški učenički dom i odmor od puta. Nakon odmora profesor Dario Španović je uz veliku pomoć Borisa Njavre

priredio iznenađenje za koje su znali samo ostali vodiči – vjeroučiteljica **Katarina Petrović** i **Mario Vrselja** – a to je bila vožnja žičarom do brda Srđ. Od davnina je ovo brdo bilo prirodni zaklon grada Dubrovnika od bure, ali i od najezdi raznih osvajača koji su kroz povijest u više navrata pokušavali osvojiti tadašnju Dubrovačku Republiku. Tijekom Domovinskog rata utvrda Imperial (sagrađena 1814. godine) odigrala je ključnu ulogu u obrani Dubrovnika i danas se upravo u njoj nalazi Muzej Domovinskog rata koji su učenici imali prilike posjetiti.

Knežev dvor i Stradun

Nakon obilaska tvrđave uslijedio je povratak u dom i ručak, a nakon toga i upoznavanje starog dijela grada gdje su učenici posjetili jedan od najznačajnijih spomenika profane arhitekture na hrvatskoj obali, Knežev dvor, koji je bio upravno-administrativno sjedište Dubrovačke Republike. Najzad je stigla na red i najpoznatija i najljepša ulica na cijelom Jadranu, Stradun, i na kraju dana, ali nimalo manje vrijedno oduševljenja, učenici su obišli dubrovačke zidine koje predstavljaju sklop utvrda koje okružuju stari dio grada Dubrovnika.

Samostani i akvarij

Za razliku od prvog dana i oblačnog vremena uz povremenu kišu, sutradan kada su se probudili pozdravilo ih je sunce i osiguralo im divan sunčan dan. Odmah poslije doručka krenuli su u nove obilaske u pratnji **Maje Mozara**, voditeljice podružnice Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku.

Na prvom mjestu su im bili franjevački i dominikanski samostan. Ova dva samostana predstavljaju bogat romaničko-gotički klaustrar prepun vrijednih umjetnina koji datiraju iz 13. stoljeća i smješteni su u starom dijelu grada. Kako su već bili u starom dijelu grada, učenici su upoznali ostale znamenitosti ovog dijela grada. No ipak, ono najzanimljivije što su posjetili tog dana bio je Dubrovački akvarij. Hobotnice, murine, hlapovi, orade i ostali predstavnici Jadranskog mora predstavljaju stanovnike ovoga akvarija, a smješteni su u 31 bazen u kojem se kriju sve tajne i raznolikosti biljnog i životinjskog svijeta Jadranskog mora.

Posjet Cavtatu

Nakon ponovnog povratka u dom i ručak, učenici su sa svojim profesorima spakirali svoje stvari i uputili se prema Cavtatu, gdje su u pratnji **Vinka Rožića** obišli kuću i muzej **Vlaha Bukovca**, začetnika i glavnog predstavnika hrvatske moderne u slikarstvu. Također su posjetili i župnu crkvu sv. Nikole koja datira iz 16. stoljeća, u kojoj su djeca vidjela vrijedne zbirke slika i crkvenog liturgijskog posuđa.

Na koncu ovogodišnjeg druženja i upoznavanja s domovinom djeca i mladi su dobili slobodno vrijeme za uživanje i zbrajanje dojmova na predivnom sunčanom danu u divnom ambijentu gradića Cavtata, nakon čega su krenuli natrag doma.

Ana Dujić

U TAIZÉU ZAPOČELI OVOGODIŠNJI EKUMENSKI SUSRETI MLADIH

Svi smo mi jedno

Najpopularnija okupljanja su u vrijeme studentskih i srednjoškolskih ferija, ali Taizé je živo mjesto i izvan te glavne sezone. Ovome smo se mjestu vratili i ovoga proljeća, za Uskrs, u ulozi volontera

Puno je generacija Vojvođana tijekom prethodnih godina i desetljeća prošlo kroz jedno od kulturnih mjesta okupljanja mladih iz Europe i cijeloga svijeta. Pod okriljem Katoličke crkve, u francuskom gradiću Taizé svake se godine na hodočašću pod nazivom Susreti povjerenja mladih na Zemlji okupljaju tisuće vjernika, te u druženju i molitvi provode desetak dana usredotočeni na unutarnji život i ljudsku solidarnost.

Najpopularnija okupljanja su tijekom ljeta, u vrijeme studentskih i srednjoškolskih ferija, ali Taizé je živo mjesto i izvan te glavne sezone. Ovome smo se mjestu vratili i ovoga proljeća, za Uskrs, u ulozi volontera, nakon četiri godine boravka na drugom kontinentu.

Međusobno prožimanje

Taizé je, kao mjesto molitve i učvršćivanja vjere, ujedno i mjesto susretanja pripadnika različitih naroda, kultura i – konfesija. Za Taizé se uistinu može reći kako je predvodnik ekumenskih aktivnosti među mladima u Europi. Za Uskrs je ove godine gradić stotinjak kilometara sjeverno od Lyona okupio više od 3 tisuće mladih vjernika, pretežno iz Njemačke, ali i iz Švedske, Portugala i Francuske, kao i iz Južne i Centralne Amerike i Azije. Među volonterima, čija je zadaća bila opsluživati mnogobrojne hodočasnike – pripremati im objede, upoznavati ih s dnevnim rasporedom, organizirati slobodno vrijeme – bilo je i nekoliko iz Srbije, Hrvatske i Mađarske.

»Ovdje mi je fantastično«, kaže **Marija Vidić** iz Beograda. »Dolazila sam prethodnih godina s grupom i oduševljena sam, zato sam se i ponudila volontirati ove godine. Taizé je istinsko mjesto življenja vjere i mjesto širenja međusobnog povjerenja. Kada sam prvi put dolazila, prije tri godine, nisam bila sigurna u što se upuštam, no sada sam ovdje već kao kod kuće. Čim sam prvi put stigla vidjela sam kako se vjere međusobno prožimaju i kako su i molitve prilagođene različitim konfesijama

i kako sve ovo ovdje osjećam kao svoje. Ove godine za Uskrs po Gregorijanskom kalendaru sve je bilo kao i ranije, dakle bogoslužnja po zapadnom obredu, ali čim je nastupio Veliki tjedan po Julijanskom kalendaru, dobili smo listu na kojoj je na raznim jezicima pisalo Hristos uskresne – vaistinu uskresne i to se čitalo na njemačkom, engleskom, švedskom, poljskom, mađarskom, ruskom jeziku. Možete zamisliti kako zvuči kada tisuće ljudi u isto vrijeme govore Christ is risen – He

Širenje vjere i razumijevanja

Ovoj iskrenoj, ushićenoj izjavi beogradske studentice teško se može što dodati, a da bi pojačalo magiju Taizéa. A, da bi sve bilo upravo onako kako Marija navodi, cijele sebe svojoj dužnosti daju predstojnici Taizéa, koji su već sami po sebi institucije: prior zajednice brat **Alois**, zatim brat **Richard** koji perfektno govori hrvatski i srpski jezik, s potpunim osjećajem za najtananije razlike između ta dva toliko

Ekumenizam

Ekumenizam je skup aktivnosti usmjerenih na pomirenje, suradnju, zbližavanje i jedinstvo kršćanskih crkava. Riječ je o dijaloškom naporu unutar kršćanskih crkava koji se temelji na ravnopravnosti i zajedničkom zalaganju za mir i opće dobro. Veliki zalagatelj ekumenizma bio je papa Ivan Pavao II. Šire nastojanje od ekumenizma je međureligijski dijalog, koji se odnosi i na religije izvan kršćanstva.

is risen indeed, ili Krisztus feltámadt, valóban feltámadt. Ovo je istinski ekumenizam na djelu i upravo ovakvi susreti nam otvaraju oči i pokazuju koliko smo svi jedno u svojoj vjeri, nasuprot uvjerenju mnogih, koji i dalje vjeruju da postoje dva različita Uskrsa ili Božića, katolički i pravoslavni, 'naš' i 'njihov'. Svi bi trebali doći u Taizé i shvatiti kako je Krist jedan, kako je vjera jedna i kako je put kojim hodimo, ako ga prihvaćamo, jedan i jedini ispravan.«

slična jezika, pa brat **Ulrich** koji također govori hrvatski, brat **András**, koji je dakako Mađar, te brat **John**, Amerikanac kojega poznajemo iz Hell's Kitchen kvarta na Manhattanu. Svi su oni do kraja posvećeni svome poslanju – širenju vjere i razumijevanja među mladima, ali i širenju istine da smo svi mi, ljudska bića, Božja stvorenja i da se ne smijemo dijeliti po tome tko se na koji način i na kojem jeziku moli kada od Svevišnjeg traži zaštitu za sebe i cijeli svijet.

Tomislav Perušić

»Zauzmi, naseli, oživi!«

Onog dana kad napustiš svoj rodni grad i kreneš u avanturu studentskog života, mijenjaju se životne navike. Prva stvar na listi je pronalazak novog doma. Prije svog prvog akademskog semestra, većina maturanata mašta o životu u studentskom domu. Neki od njih imaju idealiziran scenarij u glavi povezan s američkim serijama o bratstvima i sestrinstvima i očekuju urnebesnu zabavu. Nakon određenog vremena osjete na svojoj koži kako nije sve tako idilično kao što su zamišljali, te postaju realističniji. No, doduše, većini studenata se sviđa boravak u jednom od paviljona! Nekima je i bolje nego što su predviđali. S druge strane, polovica studenata se odlučuje za život u stanu. Za one koji žele mir, svoju sobu, svoju kupaonicu, ovo je pravo rješenje, no mnogo više novca je potrebno za ovakav pothvat. A, jeste li čuli za skvotove?!

Skvotiranje

Sasvim druga priča. Dok mladi traže cime-re ili ipak žele biti sami u stanu ili studentskom domu, postoje boemi koji su se odlučili živjeti u zajednici, tj skvotirati u skvotu! Skvotiranje je neuobičajeni oblik stanovanja u napuštenom prostoru u kojemu ne postoji dozvola vlasnika. Sama riječ dolazi iz engleskog jezika (eng. squat) što u prijevodu znači naseliti se bez dozvole. Ne usuđuje se svatko useliti u ovakvu zajednicu. Najčešće su to u pitanju subkulturne skupine (punkeri, reggae ekipa, hipici...). Ovakvim

načinom života pripadnici skvota žele dokazati društvu svoje vrijednosti, boriti se protiv određenih političkih pitanja i reći ne kapitalizmu, bar u neku ruku. Svatko od njih pronađe svoj razlog za aktivizam.

Svi smo, više-manje, čuli za hipi pokrete šezdesetih godina prošloga stoljeća. Oni

Amsterdama, Berlina i Milana može se pronaći najveći broj skvotova. Najveća skvotirana zgrada nalazi se u Sao Paulu!

Slogani i vrste

Poznati su i slogani skvotera. »Stan pripada onome tko u njemu živi!« i »Mi gradimo, vi rušite.« Profesor društvenih znanosti iz Rotterdama **Hans Pruijt** razvio je tipologiju pet osnovnih vrsta skvotiranja u Zapadnoj Europi. To su skvoteri zbog nestašice, alternativni skvoteri, skvoteri s ciljem otvaranja kulturnih i društvenih centara, skvoteri koji žele očuvati povijesne institucije i skvoteri koji žele izraziti svoje političke stavove. Još jedan oblik skvotanja je poznat, a to je turističkog tipa koji je bio popularan u Amsterdamu sedamdesetih godina. Posjetitelji nisu plaćali prenoćišta u napuštenim prostorima!

A zakoni?

No, što je sa zakonom? Zemlja u kojoj je legalno skvotiranje je Nizozemska i to u slučaju ako je prostor napušten više od godinu dana. Slučaj sa skvotiranjem u Hrvatskoj je da država ima pravo skvotere izbaciti bilo kad iz prostora u kojem su odlučili živjeti, ali se njihovo ponašanje ne smatra prekršajem.

Ako ste nekonformist, avanturističkog duha, a pronalazite se u nekoj od ideja koje promiču skvoterske zajednice, onda je skvotiranje možda i za vas! »Zauzmi, naseli, oživi!«

Donna Diana Prčić

Skvotiranje je oblik stanovanja u napuštenom prostoru bez dozvole njegova vlasnika. Najveći broj skvotova može se naći u gradovima poput Barcelone, Londona, Amsterdama, Berlina i Milana

su bili inspiracija za skvotere u idućem desetljeću kad su krenuli u svoje borbe u Europi. Ovaj trend je popularan na području Zapadne Europe, ali i u Južnoj Americi. U gradovima poput Barcelone, Londona,

Big Strip Gorila

NAJBOLJI ALBUMI POP GLAZBE: THE JIMI HENDRIX EXPERIENCE: »ARE YOU EXPERIENCED?« (1967.)

Nezaobilazna rock ploča

Najbolji primjer potpune nesvjesnosti i odsustva interesa glede svoje glazbe, točnije svog nenadmašnog sviranja gitare i korištenja efekata te ponašanja na sceni, mladi je gitarist iz SAD-a James Marshall »Jimi« Hendrix pokazao kada ga je menadžer, bivši basist britanske R&B skupine The Animals Ches Chandler doveo u London, gdje je htio predstaviti to »čudo od gitarista«, i gdje je uistinu Hendrix proveo svoju cijelu kratku ali nezaboravnu i nenadmašnu karijeru, iskazao je Hendrix kada je Chandlera upitao: »A možeš li me upoznati s Jeffom Beckom i Ericom Claptonom?« Bilo je to vrijeme kada su, uz spomenute engleske gitarske heroje svi bitniji glazbenici Britanije otkrivali ame-

ričkog gitarskog genija. I uistinu, ličnost Jimija Hendrixa je i danas okružena stanovitom vrstom aure. Njegov posve natprirodni dar za sviranje električne gitare i nedostižan osjećaj za rabljenje efekata nije prevaziđen do današnjih dana...

Njegov način sviranja predstavlja revolucionarnu novinu u rabljenju ovoga glazbala i to u vrijeme kada su spomenuti otočki gitarski heroji poput Claptona i Becka bili u zenitu slave. Njegova fuzija psihodelije, bluesa, funka i aranžerski rad na pjesmama, njegova pojava kao superiornog crnog glazbenika u svijetu »bijelog« rocka, te čudan stil oblačenja zapanjili su i fascinirali rock-aristokraciju, posebice ljude poput Slya Stonea (Sly & The Family Stone),

Arthura Leeja (Love) i Briana Jonesa (The Rolling Stones).

Nije nimalo čudno što je album »Are You Experienced?« jedan od najvećih i najuvjerljivijih debi-albuma u povijesti žanra ikada. Sve pjesme s njega postale su dio rock-tradicije, koje ni danas ne gube ništa od svoje magije i uzbudljivosti. Na albumu nema pogreške. Otvarajuća »Foxy Lady« nas uvodi u ovo antologijsko glazbeno izdanje, tu je i lagana »May This Be Love«, te eksplozivna i plesna »Fire«. Duga i jednako briljantna »Third Stone From The Sun« predstavlja distorzirane vokale i psihodeličnu gitaru, dok je naslovna skladba omaž životnom stilu hippie generacije. »Red House« je blues kojeg se ne bi postidio niti jedan legendarni blueser »Chicago stila« i pokazuje Hendrixovo duboko razumijevanje esencije ovoga žanra. Treba dodati kako su za uspjeh albuma zaslužni i Jimijevi kompanjoni iz benda, čije je sviranje zabilježeno na ploči: basist Noel Redding i bubnjar Mitch Mitchell.

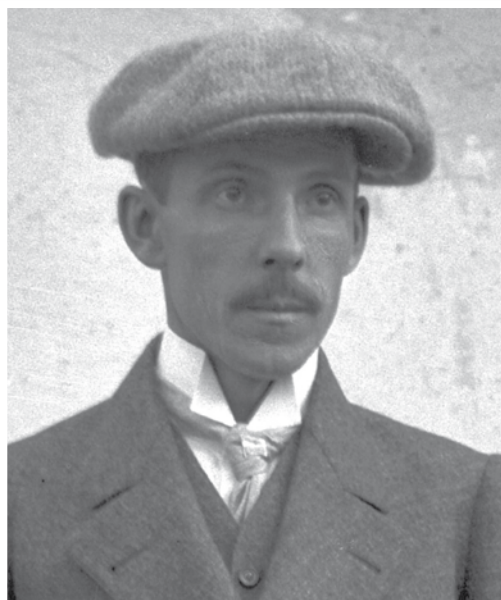
Nema tu puno filozofije: za svakoga tko želi upoznati rock glazbu ovo je jednostavno nezaobilazan album.

Robert Tilly

SUPERMAN

IVAN SARIĆ (1876.-1966.)

PIONIR zrakoplovstva

Ivan Sarić je jedan od najzanimljivijih Subotičana bu-
njevačkog hrvatskog podrijetla, koji se izdigao iznad
svoje sredine na više načina. Pod jedan, to je ura-
dio bukvalno, promovirajući letenje samo 7 godina na-
kon prvog leta braće **Wright**. Sarić (Subotica, 27. lipnja
1876. – Subotica, 23. kolovoza 1966.) pokraj toga bio
je i automobilist, biciklist, motociklist. Proslavio se po
tome što je 16. listopada 1910. godine napravio prelet
monoplanskom letjelicom iznad subotičkog hipodroma
u duljini od tri kilometra. Težinu svemu daje to što je Sa-

rić sam napravio svoj monoplan. Ali, Ivan Sarić je svojim sportskim uspjesima prevladao više od sebe, nje-
govo je ime velikim slovima upisano u sportsku povijest Srbije, Jugoslavije i Mađarske kao **Száríts János**.

Dok je dovršavao školovanje na Trgovačkoj akademiji u Subotici, startao je sa sportskim aktivnostima
postavši atlet, hrvač i jedan od utemeljitelja mjesnog nogometnog kluba. Krenuo je s biciklizmom 1891.,
vozeći velosiped s velikim kotačem, te je ubrzo postao jedan od najboljih biciklista Kraljevine Mađarske,
zauzevši drugo mjesto 1896. na međunarodnoj utrci u Pečuhu. Kasnije je napredovao i postao je dvostruki
prvak Mađarske na 10-kilometarskoj stazi 1897. i 1899. godine. Iste je godine pobijedio na 25-kilometar-
skoj stazi u utrci održanoj u Beču i 100-kilometarskoj stazi u utrci u Budimpešti, a zatim je pobijedio i u No-
vom Sadu. 1910. je postao prvakom Srbije na stazama od jednog i 25 km. Uspješno je koristio mogućnost
nastupa na natjecanjima u Austriji, Ugarskoj i Srbiji.

Otišao je i u Beograd predvodeći subotičke nogometaše kako bi demonstrirao nogomet gledateljima na
Topčideru.

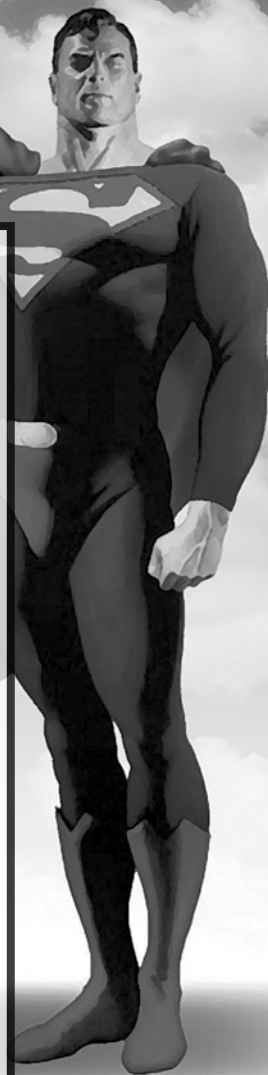
Osim toga, bio je među četiri velikana ponirske faze motorizacije Mađarske, a uključio se i u napore
za izgradnju motora. Napravio je i vlastiti auto koji je razvijao, ali je njegov razvoj zatim napustio jer ga je
više zanimalo letenje. Jedan je od otaca mađarskog letenja. Prigodom posjeta Parizu 1909. susreo se s
francuskim letačkim pionirima, uključujući i **Louisa Blériota**. Nakon povratka u Suboticu odmah je počeo
graditi vlastitu letjelicu koristeći priručne materijale: drvo, lan, kotače od motorkotača, čak i klavirske žice.
Ugradio je Delphosov motor od 24 KS 1910. godine kada je »Sarić 1« bio dovršen. Nakon pokusa i vježbi
16. je listopada uspješno poletio pred 7 tisuća sugrađana. Sljedeće je godine napravio model »Sarić 2«
s motorom od 50 KS. Prvi svjetski rat omeo je daljnji napredak. Ipak, vrši pokuse na tlu, radi na letjelici s
okomitim uzletom poput helikoptera i motorom oblika dvostruke zvijezde. Na izumima i promicanju spor-
ta je radio do kraja života.

Ipak, nije prvi letač Srbije, jer ga je preduhitrio prestolonasljednik **Aleksandar I Karađorđević** 1909. go-
dine, koji je poletio tijekom posjeta Francuskoj, a zatim je i **Edvard Rusijan** poletio kao prvi Jugoslaven. No,
Sarićevo je ime zabilježeno zlatnim slovima, jer je on prvi poletio na zrakoplovu vlastite izgradnje.

Nakon svih tih uspjeha, kao knjigovođa sa završenom trgovinskom školom radio je u gradskoj upravi do
umirovljenja.

Po njemu su ime ponijeli aero klub u Subotici te sportska zračna luka na Bikovu. Replika njegove letjelice
»Sarić 1« nalazi se u Muzeju zrakoplovstva u Beogradu. Dobitnik je velikog broja priznanja. Podignut mu je
spomenik u središtu Subotice, na trgu tik do međunarodnog puta Beograd-Budimpešta.

N. P.

LOV NA ZNAČENJE

LJUBAV - bez riječi!

*Nema jedne definicije ljubavi
jer ljubav je sve ono što ljudi
smatraju da je ljubav*

Bent - Fork 2008

»Ljubav je kad se voli« – zvuči baš kao definicija, a ne čini pojam »ljubavi« nimalo jasnijim. To je zato jer ovo da »se voli« može značiti skoro pa sve: od toga da smo pažljivi prema objektu ljubavi i da brinemo o njemu, do toga da mu ni na koji način ne pokazujemo osjećaje ili mu udaramo pljuske. Osim toga, i sâm objekt ljubavi može biti sve i svatko – od partnera (romantična ljubav), roditelja (ljubav prema roditeljima), djeteta (roditeljska ljubav prema djeci), kućnog ljubimca, automobila (automobilska ljubav?)... Možemo imati i više objekata ljubavi, što često rezultira problemima kada je u pitanju »romantična« ljubav, jer se objekti znaju silno naljutiti kada shvate da ih je više...

Samo iz ovih nekoliko redaka mogli ste primijetiti da smo se uhvatili u koštac s jednom nestašnom riječi koja se čini posve poznatom, »podrazumijeva se«, a na kraju joj nije moguće uloviti značenje i stalno nam trebaju dodatne odrednice – o ljubavi roditelja prema djeci govorimo kao o *roditeljskoj*, ljubav među partnerima nazivamo »romantičnom«, »erotskom«, nekada i »partnerskom«, kada kažemo »dječja« ljubav to ne znači ljubav djeteta prema roditeljima nego uglavnom dječju zaljubljenost... Tu je onda još i »sviđanje« koje dodatno komplicira stvari. Možda ne volimo, nego nam se samo sviđa... Možda volimo, ali nam se ne sviđa...

Nema jedne definicije ljubavi jer ljubav je sve ono što ljudi smatraju da je ljubav. No, to ne znači da se svi moraju složiti s načinom na

koji netko poima ljubav. Isto tako – koliko ljubavi, toliko i načina njenog izražavanja.

Društveni fenomen

»Mislim, ljubav je srce i da se želiš oženit'! Ja ću se oženit' za Petra, on se lijepo obučeo...«, kazala je petogodišnja Lora kad su je pitali što je ljubav za nju. Prije nekoliko stotina godina neka ondašnja mala Lora definiciju ljubavi uopće ne bi vezivala uz brak, jer u ranijim društvima brak i ljubav su bile posve različite sfere života koje se, uglavnom, nisu doticale. Udala bi se za Petra ako bi joj roditelji tako odabrali i živjela bi ili ne bi živjela sretno do kraja života, a sve ovisno o tomu koliko su ispunjena očekivanja koje ima od braka – a nijedno od očekivanja ne bi uključivalo ljubav. Moguće je, naravno, da se i u dogovorenim brakovima razviju različiti oblici naklonosti, sviđanja, privlačnosti itd. ali se to nije nazivalo ljubavlju, niti se ona u braku očekivala, a kamoli bila preduvjetom.

DJEČJA VIĐENJA

Ja volim Niku, on mi je dečko! A na njemu mi se sviđa majica, a volim i Stipu... – Martina, 5 god.

Ljubav je kad se oženiš i da se poljubiš u usta i da ti srce kuca. – Marta, 4 god.
Ljubav je kad su cura i dečko muž i žena i imaju djecu. Ako nemaju djecu onda su barem baka i djed. – Maja, 3 god.

U današnjem Zapadnom društvu ljubav je značajan čimbenik pri ulasku u brak. To ne znači da više nema brakova iz interesa, ali ni to da su svi brakovi iz ljubavi sretni. Naprotiv, često su izvor razočaranja – ne zato što ljubavi nema, nego naprosto zbog toga što je »ljubav sve ono što ljudi smatraju da je ljubav«, pa pri spoju dvaju osoba s vrlo različitim predstavama o tom pojmu može doći do posvemašnjeg nerazumijevanja.

Nomen est omen - Ime je znak

Eskimi imaju preko 100 riječi za snijeg. Okruženi su snijegom. Prepoznaju različite vrste snijega ovisno o izgledu i veličini pahulja, načinu na koji pada, prema tomu kojom se brzinom lijepi za tlo itd. I imaju riječ za svaki od njih. Mi prepoznavamo različite vrste ljubavi, a za sve njih imamo samo jednu riječ.

Ne znam jesu li stari Grci voljeli više ili bolje, ali su imali zasebnu riječ za svaku vrstu ljubavi. Tako je »philia« označavala svaku naklonost između dva bića, »philantrophia« je označavala ljubav prema čovjeku, »xenike« ljubav prema strancima (koja se javljala npr. između domaćina i gosta), »erotic« je označavala »philiu« zaljubljenih, »aphysike« ljubav između osoba u krvnoj vezi. Osim toga postojale su tu još i »charis«, »potos«, »agape«, »mania«...

Mi živimo u društvu u kojemu je partnerska ljubav priznata i visoko cijenjena, no čak ni za nju nemamo adekvatnog izraza. No, nemajte da vas to obeshrabri! Zaljubljujte se i volite! Volite sebe i volite druge.

Marina Balažev

EKSLUZIVNO: INTERVJU S CRNOM RUPOM (PRVI DIO)

U mojem se središtu nalazi jedna fina singularnost

Putujući prema povratnom odredištu, Zemlji dabome, naša je ekipa uočila nekog posebno zanimljivog u beskonačnom kozmosu, i to upravo za vrijeme obroka. Bila je to crna rupa. Stali smo ju pitati za intervju. »A kako i ne bi?!«, veli mi kapetan broda »Sugar-spice« na kojem je bila ekipa izviđača galaksije daleko, daleko odavde... Zbog povjerljivosti identiteta, na zahtjev crne rupe (psst), nju ćemo kroz tekst zvati Piko.

KUŽIŠ?! : Dakle Piko, kao prvo, želim zahvaliti na ukazanoj časti. Kako je to biti jedna crna rupa na ovoj strani kosmosa?

Zadovoljstvo je moje, valjda. Pazite ovako... Ovaj kozmos u kojem se nalazimo star je 13,8 bilijuna godina, ako se ne varam. Nemojte misliti da sam nešto veoma osamljena na ovoj strani kozmosa... Vi ste, pretpostavljam, upoznati s teorijama kako je nastao univerzum. Naravno da znate kad ste kozmonauti, svemirski putnici. Ali za one koji ne znaju što je Big Bang, a čini mi se kao da neki ne znaju, Big Bang je pokrenula eksplozija supermasivne crne rupe u drugom univerzumu... Jap, crna rupa iz drugog univerzuma! I onda stvar s bozonima, kako su oni dali mas....

KUŽIŠ?! : Moramo vas prekinuti jer nastajanje kozmosa nije tema intervjuja. No, vaša povijest jest. Pa ako vam je do povijesti, zamolio bih vas nešto o tome da nam kažete, iz prve ruke...

Malo je nepristojno čak i kod nas prekidati nekog usred rečenice, ali hajde... Čuli

ste za karmu? Jedna, khmm, čudna stvar da vam kažem. Standardi su malo drugačiji, ali shvatit ćete. Recimo da si u prošlom životu jedna zvijezda s masom 1,4 mase vašeg dragocjenog Sunca, imaš šansu postati crna rupa. Ako ne, onda te život sažima dok te ne pretvori u neutronske zvijezde ili pulsara ako vam je draže. Ili bijelog patuljka. Ironično, što jedna zvijezda na početku ima više goriva, to će ga ona brže istrošiti. Što je masivnija, to mora biti toplija da bi uspostavila ravnotežu s gravitacijskim privlačenjem, a što je toplija brže će iskoristiti gorivo.

KUŽIŠ?! : Koja je od tih karmi najbolja? Ona koja je bila dobra zvijezda, što ona dobiva?

Otkud ja znam, to je bila metafora. Između najsvjetlijih objekata i najzanimljivijih objekata, hm, svatko ima svojih zanimljivih strana. Pulsari su mali i emitiraju to njihovo elektromagnetno zračenje, veoma su aktivni brzi, svijetli... Kad god mi ih netko spomene, a meni u glavi krene: »Shine bright like a pulsar in the sky.« I teški. Zamislite masu zvijezde malo veću od Sunca na prečniku od nekih 20-ak kilometara. S druge strane, mi crne rupe smo mirne. Gladne, ali mirne. Kao gospoda, samo nas dragi kozmos hrani. Njam njam.

KUŽIŠ?! : Moram vas pitati, što se nalazi ispod te crne površine koju mi vidimo zbog iskrivljenja vremena od vaše jake gravitacije? Za nas je vrijeme stalo na vašoj površini, dajte barem neko malo

objašnjenje...

Samo je jedan način da saznate. A to je da sami provjerite pa kažete drugima. To jest, ako vaš moja veličina ne »špagetira«, kako vi to popularno govorite, hihihhi. Sve što trebate znati je da se u mojem središtu nalazi jedna fina singularnost. Ahh, da. Beskonačno zakrivljenje prostora i vremena s beskonačnom gustinom. Jedna dobra korisna stvar ako želiš jesti jako, jako puno i ostati »slim and fit«. Ona fino materiju razlaže, pretvara u drugi oblik energije.

KUŽIŠ?! : Neki tvrde da singularnost zapravo ne postoji, da je to samo jedan matematički fenomen, jer fizika i priroda ne vole beskonačnost baš. Zavlačite li nas vi ovdje s tim singularitetom?

Dođi pa pogledaj. *wink*

KUŽIŠ?! : Znete i sami da je to nemoćuće JOŠ za nas. Jednog dana ćemo nadam se moći. Ali trenutačno se ne bismo mogli vratiti ako jednom pređemo obzorje događaja. Pa ni samo svjetlo, najbrža stvar u kozmosu ne može se iskobeljati kad jednom pređe obzorje, a čak i da je netko dovoljno lud to uraditi, ne bi nam ni mogao reći jer su prostor i vrijeme oko vas zakrivljeni. Jednostavno ne bi mogli primiti nikakve signale.

Svađa je malko potrajala. Uslijedio je neki poziv za Piku i nakratko je zaustavila vrijeme kako bi odgovorila. Mi smo odlučili napraviti stanku za sok ili kavu.

Ivan Čavrgov

VIKTOR SCHAUBERGER, NATURALIST, FILOZOF I IZUMITELJ

Čarobnjak vode

U današnje doba sve se više ispituju zamisli Schaubergera, a mnoge su uspješno zaživjele i u praksi, poput bakrenih alatki, pročistača voda, regulacija potoka i rijeka iznutra

Tamo gde je suvremena znanost vidjela mrtvu tvar i mehanizme, **Viktor Schauberger** vidio je inteligenciju prirode, te vjerovao kako su tlo, voda i zrak živi entiteti. Dok su znanstvenici vodu smatrali kemijskim spojem, on je na nju gledao kao na živu svijest. Do suštine vode nije se moglo doći promatranjem atoma od kojih se sastoji, njena priroda se otkrivala unutar većih sustava koje je, prema Viktorovom shvaćanju, animirala, bivajući nalik krvi organizma koji znamo kao Zemlja. Njegov put bio je put intuitivne spoznaje funkcioniranja cjeline. Schauberger je svoje principe dokazao i demonstrirao – bilo eksperimentom, bilo učinkovitošću nekog izuma nezamislive efikasnosti, utemeljenog upravo na tim načelima funkcioniranja Prirode. Na popisu Schaubergerovih izuma nalaze se korita za spuštanje trupaca, brane, konstrukcije korita rijeka, vodovodne cijevi, alati za poljodjelstvo, kao i letjelice koje su mogle levitirati. S obzirom na to da je bio čovjek sa sposobnošću pronicanja u duboku magiju prirode kroz proučavanje vode, možda je izraz koji ga najbolje opisuje upravo onaj po kome je i postao poznat: »Čarobnjak vode«.

Učenje od Prirode

Viktor Schauberger bio je austrijski šumarski nadzornik, naturalist, filozof i izumitelj. Rođen 30. lipnja 1885. godine u mjestu Holzschlag, u Austriji, u obitelji čija se tradicija veže uz šumarstvo nizom godina. Završio je srednju šumarsku školu i, uprkos protivljenju svog oca, nije otišao studirati poput svoje braće. Zaposlen kao lugar, odnosno šumarski nadzornik, provodio je mnogo vremena u prirodnom okruženju. Proučavajući ponašanje životinja u prirodi shvatio je mehanizme djelovanja, stoga je i osmislio svoj moto koji je glasio »kopiraj i shvati«, što ga je učinilo i filozofom i izumiteljem onoga što je nazvao »tehnologija

implozije«, koju je razvio na temelju vrtloga tekućina i kretanja u prirodi, te takve principe primijenio na vlastitim izumima.

Schaubergerova epopeja

Njegova prva primjena inovacije počela je koritima za prevoženje trupaca poslije 1. svjetskog rata. Dio njegovog lugarskog posla bio je dovlačenje već prodanog drveta s planine. Obično se to radilo vučom na saonicama s upregnutim parom volova. Schauberger je vidio koliko bol na teškom terenu životinjama prouzrokuje teret koji su morale vući i podnositi vozačev bič, ali je također znao da vozač mora natovariti saonice što je više moguće da bi pokrio svoje troškove i zaradio plaću. Stoga je počeo razmišljati o prijevozu trupaca niz planske brzake. Takav je način ranije dvaput odbačen iz dva razloga. Smatralo se da bi se tako uništavala korita bujica i da teže klade bukve i bora neće plutati. No, Schauberger se sjećao kako je njegov otac prevezio tone bukovih stabala vodom na velike udaljenosti. Sjećao se očeva objašnjenja da noću, osobito za mjesecine, voda postaje svježija i žustrija te s lakoćom nosi teške trupce. Stoga je napravio improviziranu branu i ustavna vrata te u nju nabacao raspršene klade. Idućeg jutra plutale su brzakom bez teškoća, ali čim su se sunčane zrake probile do vode, drvo je potonulo. Kloneći se dnevnog svjetla, Viktor Schauberger je uspio gotovo cijelu pošiljku spustiti u dolinu. Godine 1922. za princa **Adolfa von Schaumburg-Lippea** dizajnirao je i izgradio nekoliko korita za prijevoz trupaca i smanjio cijenu transporta na jednu desetinu prethodne cijene te omogućio i transport trupaca stabala težih od vode, kao što su bukva i jela. Ti kanali nisu bili nalik nijednome do tad. Bili su napravljeni od drveta i podignuti, zmijoliko kružeći niz strmine, a ne najkraćom crtom te su imali profil zatupljene strane jajeta.

Za gradnju prvog, demonstracijskog korita Schauberger je sam prikupio novac za gradnju, tako da su njegov račun i samopoštovanje ovisili o uspjehu pothvata. No, kad je prvo korito iskušano, trupac je plutao kojih stotinjak metara, a zatim potonuo na dno. Voda je nadirala odostraga i prekrila stranice kanala, ali trupac se nije pokrenuo. Schauberger je bio zaprepasten, bio je siguran da su zavoji ispravni. Sjeo je ocajan kraj rijeke i tako uplašio zmiiju koja se sunčala na stijeni na koju je sjeo i pobjegla u rijeku. Viktor je očaran promatrao gibanje zmiije površinom rijeke i skočio na noge. Eureka! Dosjetio se i dao u kanale zakucati daščice (što je kasnije patentirao) koje su slijedile oblik gibanja zmiije. Kad se idućeg dana okupila dvorska svita, kanal je pušten u pogon i trupci su se sjurili kroz vodu ne zastajući sve do odredišta. Tako su njegovi kanali i njihov tvorac postali slavni diljem Europe.

Spirala i oblik jajeta

Schauberger je smatrao da su dva oblika ključna za život – spirala i oblik jajeta. Spirala se udobno smješta u jajoliki oblik. Jaja čuvana s vrhom nadolje dulje će sačuvati svježinu. Amfore koje su se koristile za čuvanje hrane i pića, također su imale takav, inače nepraktičan oblik.

Schauberger je vjerovao da se tehnologija jajolikog oblika i spiralno gibanje koje mu prirodno pristaje može primijeniti i danas – za osiguravanje vode visoke kakvoće, za nove oblike energije koji mogu zamijeniti naftu i dizelske strojeve za koje je ustvrdio da su razarajući, rasipni i opasni. Smatrao je da se život održava implozivnom vrstom kretanja, dok suprotna, eksplozivna sila rezultira uništenjem života. U svakoj situaciji aktivne su dvije vrste energije koje uvijek rade sinergijski, u suradnji – toplina i hladnoća, gravitacija i levitacija, pritisak i usisavanje te centrifugalna i centripetalna sila. Međusobno su suprotne, ali i komplementarne i interaktivne na recipročnoj osnovi.

Gravitacija i levitacija

Uz Schaubergera česta je asocijacija pastrva, jer je upravo promatrajući pastrve došao do zanimljivih otkrića. Gledao ih je u brzicama, kako s lakoćom plivaju uzvodno i preko slapova visokih po 60 metara. Pitao se kako je moguće da u divljoj bujici stoje nepokretno, tek kormilareći malim pokretima repnih peraja. Koje su sile omogućavale da tako nadvladaju težinu vlastitog tijela i težinu vode koja teče prema njima? Zaključci su ga doveli do teorije prirodnih vrtloga i spiralnog kretanja prema središtu spirale. I drveće i ljudi rastu uvis, usprkos gravitaciji, zamijetio je Schaubberger. Nešto ih osnažuje da se opiru sili teže. Tu suprotnu silu nazvao je levitacijom. Zapisao je: »Mislim da bi bilo daleko bolje da je **Newton** ponajprije razmišljao kako se je jabuka ondje podigla«.

Narušen drugi zakon termodinamike

Schauberger je 1952. godine dobio priliku svoje istraživanje predstaviti na Tehničkom sveučilištu u Stuttgartu. Profesor Franz Popel iz Instituta za higijenu, u ime zapadnonjemačke vlade, nevoljko je pristao obaviti neka istraživanja protoka vode u cijevima različitih oblika i materijala. Korištene su tri cijevi: ravna staklena cijev, ravna bakrena cijev i bakrena cijev u obliku opadajuće spirale poput roga. Voda koja je protjecala kroz staklenu cijev pokazala je najveći otpor, tj. najveće trenje. Ravna bakrena cijev pokazivala je manje trenje, ali spiralna bakrena cijev je prkosila očekivanjima. U jednom trenu, mjerni uređaji bilježili su ništicu ili čak negativno trenje u vodi koja je otjecala tom

cijevi. Tako je narušen jedan od svetih kanona znanosti, drugi zakon termodinamike, po kojem se zatvoreni sustav prazni bez novog dotoka energije.

Zlatni plug

Ideju o uvođenju bakrenog pluga u poljoprivrednu proizvodnju predstavio je Schaubberger 1950. godine. Bakreni plug nije obični plug načinjen od bakra, već plug pobakren rudom i ujedno spiralno izvedeni plug koji u svom radu oponaša rovanje krtice u tlu.

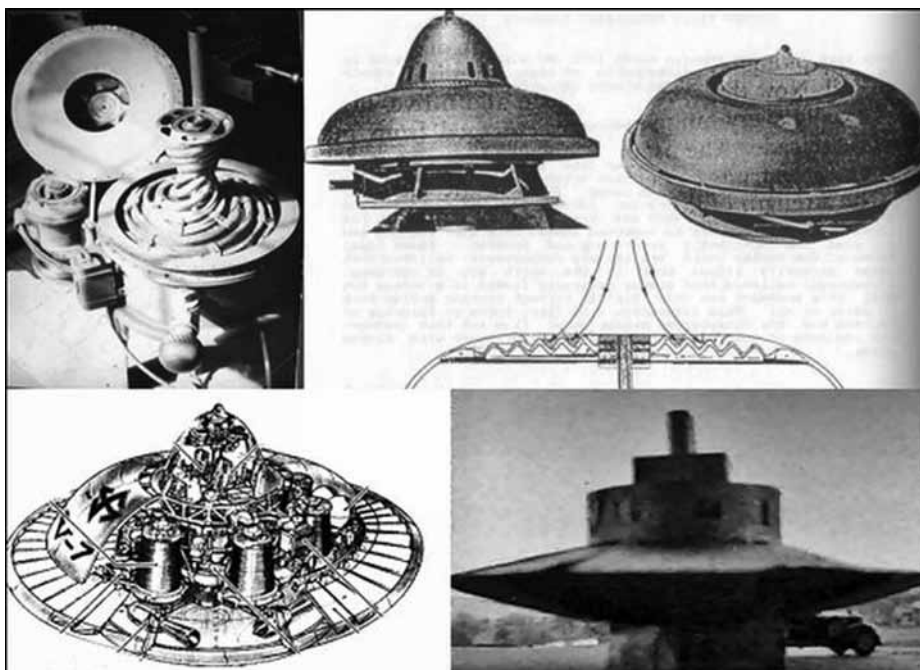
Obrađujući tlo bakrenim plugom ne remetimo njegov magnetizam, te ostavljamo vlagu pomoću bakrenih minerala (malahit). U usporedbi sa željeznim plugom, pokazao je veći prinos (i to čak do devet puta), biljke su veće i zdravije, brže se ore tlo, a i mnogo je manje štetočina nego na zemljištu obrađivanom željeznim plugom. Kad je napokon Schaubberger htio uvesti svoj izum u svakodnevno korištenje u poljoprivredi, nije naišao na naklonost poljoprivrednika zbog raznih strahovanja o naglom padu cijene namirnica, a time i manjom zaradom. No, osim u masovnoj konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji, pobakreni plug i slične alatke mogu pronaći svoju primjenu u ekološkim i kućnim vrtovima.

Zadnji dani

U travnju 1958. godine Viktor Schaubberger i njegov sin Walter odlaze u Texas, SAD, na poziv i uvjeravanje da će im biti

omogućen daljnji razvoj i primjena njegove implozivne energetske tehnologije. Međutim, tamo su ga ispitivali i pod prisilom državne tajne zadržali sve njegove spise i tamo razvijene prototipove, a morao je potpisati i pravni dokument, »obeznanje« da neće dalje promovirati svoju tehnologiju, te da se odriče svih svojih bivših, sadašnjih i budućih patenata – a sve to kako bi se uopće smio vratiti kući u Austriju. Viktor se vratio natrag kao slomljeni čovjek. Pet dana nakon povratka u Austriju (25. rujna 1958.) je umro. I njegove zadnje riječi su bile: »Uzeli su mi sve, nisam više siguran da imam i svoje vlastite misli.« Njegov sin Walter, a zatim i Walterov sin, a Viktorov unuk Jörg, nastavili su približavati njegovo djelo znanstvenim krugovima. Njihovim neumornim nastojanjima pomireni su neshvaćeni genij Viktor Schaubberger i znanstveni krugovi. U današnje doba sve se više ispituju zamisli Viktora Schaubbergera, a mnoge su uspješno zaživjele i u praksi, poput: bakrenih alatki, pročištača voda, regulacija potoka i rijeka iznutra i brojni drugi. Dakle, čovjek koji je demonstrirao efektne upotrebljive izume i efikasne inovacije na temelju dijametralno suprotnih postavki od onih koje 20. stoljeće proglasilo ispravnim, uočio je da ptica ne leti već je letena, da riba ne pliva već je plivana i da ga citiramo: »Današnja tehnologija stremlji naprijed sa silama koje djeluju unazad.« Ali što čovjek može sam protiv bujice, čak i kada stvari mogu biti drugačije, efikasnije, zdravije, jeftinije, prirodnije, pa čovjeku dođe da se rasplače.

Priredio: Danijel Ostrogonac

Vedran Horvacki je učenik 4. f razreda Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici. U slobodno vrijeme piše pjesme, a evo nekih od njegovih poetskih uradaka. Nadamo se da će vam se svidjeti, a da će Vedran, nakon pozitivnih reakcija, nastaviti svoju literarnu avanturu.

NEMAM DAR

Stihove svoje sklapam,
Noću oči ne zaklapam.
Strofe iskrene pripravljam,
Želim svijet da obnavljam.

Pjevam pjesme o ljubavi, patnji.
Pjevam pjesme o životu, tegobi
Pjevam pjesme o čovjeku, bratu
Pjesme sklapam a dara nemam

Ovaj svijet bi da obnavljam,
Put drugima pripravljam.
Volio bi da oči zaklopim
kruti svijet zaboravim.

DJEVOJKO CRNOG OKA

Kao galeb sam,
izgubljen u magli.

Putokaze nemam.
Put nemam

Kao starac sam,
za fotelju prikovao.

Cilj nemam.
Svrhu nemam.

Djevojko crnog oka,
hvala ti...

Života nemam.
Snove nemam.

U snovima si samo ti.

VALENTINA

Srce mi je vječno stalo,
kad sam oko tvoje vidio.
Bože dragi hvala ti,
što si mi to podario.

U mojim mislima,
samo dodir tvoj sam snio.
U javi usamljenoj,
dodir tvoj sam žudio.

Na rumenom licu tvom,
ljubav sam tražio.
Uzaludo sam te gledao,
ljubav nisam pronašao.

Ljubav u javi više ne tražim
Svoju sam ljubav pronašao.

PUT SREĆE

Pristajem slijedit ću put,
put što si mi otkrila.
Jer je to put ka tebi,
Put ka sreći.

Pristajem hoditi s tobom,
Stazama sudbine, života.
Jer most nad tugom prelazimo,
pratimo stazu života.

Pristajem pratiti te,
gdje dana više nema.
Samo tebi hodim,

Ljubavi ti si moj put.

GLAZBENI INTERVJU: BIG STRIP GORILA

Svirati što više!

Mladi zagrebački bend Big Strip Gorila postoji od 2012. godine, a iza sebe ima jedan EP koji nosi naziv skupine i ima četiri pjesme. Osim samostalno, nastupali su i na više festivala u Hrvatskoj. Njihov aktualni singl »Dresden« osvojio je publiku, a pred njima bi mogla biti lijepa glazbena budućnost.

KUŽIŠ?! Kako je grupa nastala?

Okupili smo se 2012. godine zahvaljujući srednjoškolskim poznanstvima. Postava se ponešto mijenjala, ali originalno članstvo čine **Marko Jankek** na vokalu i gitari, **Mate Palestrina-Mazić** na gitari i pratećim vokalima, **Mateo Patekar** na bubnju, dok je basist **Tomislav Čanković** bendu pristupio nešto kasnije.

KUŽIŠ?! U koji glazbeni pravac biste sebe svrstali?

Žanrovsko određivanje smatramo poprilično nepouzdanim i proizvoljnim jer nas u različitim kritikama i recenzijama trpaju u različite ladice u kojima se baš i ne pronalazimo. Tako da smo odlučili smisliti vlastiti pravac kojeg zovemo jednostavno »zoo rock«, upravo kako bi izbjegli takva nespretna etiketiranja.

KUŽIŠ?! Vaš prvi EP izašao je prije dvije godine...

Vrlo smo zadovoljni njime iako je nastao u drugačijim okolnostima, barem što se tiče postave benda – tada je u bendu bio

drugi vokal koji je davao bitno drugačiju sliku bendu. Imenovali smo ga jednostavno »Big Strip Gorila EP«, snimljen je u studiju Malek i na njemu se nalaze 4 pjesme koje prezentiraju naše početke u autorskim stvarima.

KUŽIŠ?! Nedavno ste objavili singl, kada možemo očekivati neko novo izdanje?

Danas je veći naglasak na objavljivanju singlova, a to je za mlađe bendove jako povoljno jer im je lakše objaviti i nekako probiti tu jednu stvar van nego napraviti isti posao s cijelim albumom. Reakcijom publike mi možemo biti samo zadovoljni jer uglavnom dobivamo pohvale – naš singl »Dresden« i prateći spot su dobili odličan odjek. Drugi EP će biti objavljen krajem proljeća, početkom ljeta. Bitno je različit od prvog, ali je teško govoriti o nekom konkretnom pravcu jer svaka pjesma ima svoju neku posebnost i nadamo se da će publika to prepoznati.

KUŽIŠ?! Tko je u bendu zadužen za tekstove, a tko piše glazbu?

Obično gitaristi Marko Jankek i Mate Palestrina-Mazić donose na probe nove ideje, najčešće u kombinaciji teksta i glazbe, koje onda zajedno uobličimo u konkretnu pjesmu. Neke ideje idu lako, neke teže, ovisi o danu i raspoloženju.

KUŽIŠ?! Pjesma »Dresden« našla se na kompilaciji »RockOff – festival novog

zvuka«, o kakvoj je pjesmi riječ?

»Dresden« je ljubavna pjesma kojom je opisano nedostajanje voljene osobe i istodobno shvaćanje njene važnosti, a tekst je nastao u iščekivanju povratka spomenute osobe tijekom njenog boravka u Dresdenu. Navedena kompilacija sadrži pjesme svih bendova koji su sudjelovali na natjecateljskom dijelu festivala i koje je za tu priliku izabrao stručan žiri. To je bio prvi RockOff i nadamo se da će ih biti još jer je to odlična prilika za bendove kojom dobivaju odličnu marketinšku i promotorsku podršku.

KUŽIŠ?! Vaši planovi za budućnost? Možemo li vas očekivati u Srbiji?

Plan nam je snimiti i objaviti drugi EP i naravno, svirati što više. Ako sve prođe u redu, možete nas čuti i na beogradskom Š.U.N.D. festivalu! Festivali su ok jer je to ipak jača organizacija i cjelokupan dojam, a mi moramo biti u fokusu publike koju pokušavamo pridobiti između drugih bendova.

KUŽIŠ?! Zastupljeni ste i na kompilaciji »Tragovi« koja predstavlja novi val autorske glazbe Hrvatskoj. Kako vam se čini ta scena i kako vidite svoje mjesto na njoj?

Scena je ohrabrujuće aktivna, živa i kreativna te smo jako zahvalni što su nas prepoznali kao njen dio!

Anita Klinac

VVhile u Zagrebu

Beogradski indie rock dvojac VVhile nastupit će 13. svibnja u zagrebačkom Klubu. Bend postoji od 2011. godine, a nji-

hov debitantski album »More« objavljen je u studenome 2014. godine. On sadrži 10 pjesama koje savršeno opisuju njihov rad u protekle tri godine. Kao predgrupa nastupit će ###, instrumentalni noise trio iz Siska. Početak je u 21 sat.

KBO! u Zagrebu i Osijeku

Legendarni kragujevački punk bend KBO! vraća se u Hrvatsku, nakon više od 25 godina. Oni će 20. svibnja nastupiti u zagrebačkom Vintage Industrial Baru, u okviru Good Vibrations koncerta, a dan kasnije održat će koncert u klubu Exit u Osijeku. KBO! je jedan od najznačajnijih ex-YU punk bendova, a osnovani su 1982. godine. Objavili su deset studijskih albuma, posljednji »Drugarska... stvar« 2002. godine.

Festival »Omladina« u Subotici

Festival »Omladina« bit će održan 30. svibnja u Subotici, na Stadionu malih

sportova. U natjecateljskom dijelu programa nastupit će osam neafirmiranih autora i bendova iz regije, a u revijalnom dijelu programa publika će imati prilike čuti Repetitor i Partibrejkerse. Organizator festivala je Ured za mlade Grada Subotice, koji je ovim povodom raspisao natječaj za sudionike natjecateljskog dijela programa. Prijave se mogu slati do 10. svibnja, a pravo sudjelovanja imaju neafirmirani autori od 18 do 30 godina, koji nemaju objavljen album od strane neke izdavačke kuće. Više informacija na www.festivalomladina.com.

One Republic u Beogradu

Poznati američki bend One Republic nastupit će 6. lipnja u Beogradu. Bend će u sklopu svoje »Natives« turneje nastupiti u Kombank areni. One Republic, koji iza sebe ima milijune prodanih nosača

zvuka i planetarne hitove poput »Apoloize«, »Counting Stars« ili »Stop And Stare«, obećava dobar provod i vrhunski spektakl.

EXIT Avantura na ljeto!

Ovog ljeta EXIT Avantura počinje na Petrovaradinskoj tvrđavi 9. srpnja i trajat će deset dana, sve do 18. srpnja na budvanskoj plaži Jaz! EXIT festival slavi svoj 15. rođendan, a poznati su i prvi hedlajneri kao što su Motorhead, Prodigy, Faithless, Manu Chao, Tom Odell i John Newman, Goldie i Dubioza kolektiv te Adam Beyer, Hardwell, Chris Liebing za ljubitelje elektroničke plesne glazbe.

Od domaćih skupina potvrđeni su Eyesburn, Goblini i Škrstice, a publiku očekuju i brojni drugi izvođači na preko 30 festivalskih bina od Petrovaradina do Jaza.

Više informacija o programu i ulaznicama možete pronaći na www.exitfest.org.

preporuka

GLAZBA: Pridjevi – »Pridjevi«

Pridjevi su psihodelični bend kojega je osnovao Dino Santaleza, multimedijalni umjetnik iz Labina poznat i po projektu East-Ra. Uz Dina Pridjeve čine i kantautorice Nina Romić i Ivana Picek. Prošle godine izdali su istoimeni album prvijenac za etiketu OSA Media. Osim već spomenute psihodelije, glazba Pridjeva sadržava i pop melodije, te elemente folka i eksperimentalne glazbe.

Prema ocjeni kritičara portala potlista.com, »nekom neobičnom (al) kemijom između autorskog trojca nastaje jedan sasvim zaseban vokalni entitet, slojevi Nininih i Ivaninih vokala preklapljeni su u novu osobnost; u blagoj sinusoidi izmjenjuje se dominacija jedne i druge suptilno se pretapajući te postaju jedan jedinstveni identitet Pridjeva.«

Album »Pridjevi« je kako glazbeno, tako i tekstualno, prilično minimalistički opremljen. Jednostavne tematike, govori o prirodi, životu, ljubavi i malim stvarima koje svaku jedinku muče i ispunjavaju.

K. U.

FILM: Bezvremenska Adaline

Nakon što je gotovo osam desetljeća ostala 29-godišnjakinja, Adaline Bowman (**Blake Lively**) živi usamljeno i nikad si ne dopušta zbližiti se ni sa kime tko bi mogao otkriti njenu tajnu. Živjela je tijekom oba svjetska rata, proživjela turbulentne 1960-te... Pažljivo je skrivala svoju tajnu od svih, osim od svoje kćeri koja je svakim danom sve starija. Slučajan susret s filantropom Ellisom Jonesom (**Michiel Huisman**) ponovno u njoj probudi strast prema životu i ljubavi. Nakon što je provela vikend s njegovim roditeljima (**Harrison Ford** i **Kathy Baker**), shvaća kako joj prijeti otkrivanje istine. Glumica Blake Lively, koja glumi Adaline Bowman, u jednom je intervjuu rekla: »Nisam ga mogla ispustiti iz ruku. Napisan je poput predivnog romana. Priča je romantična, poetična i jedinstvena. Originalna priča ispričana iz ženske perspektive. Toliko je toga prošla i duboko proživjela tijekom jednog od najraznovrsnijih stoljeća u ljudskoj povijesti. Zna što su ljubav, gubitak, bol i sreća.« »Bezvremenska Adaline« je film kojega toplo preporučujem.

N. Balažević

KNJIŽA: Blažene godine kazne

Fleur Jaeggy je talijanska spisateljica rođena u Zürichu, koja od 1968. godine živi u Milanu. Do sada je objavila šest proznih djela, a ona su prevedena na 8 jezika. Radnja kratkog romana »Blažene godine kazne« objavljenog 1989. godine (kojeg je u Hrvatskoj objavila »Fraktura«), odvija se u 50-im godinama prošlog stoljeća. Glavna junakinja romana je djevojčica, koja svoju mladost provodi po švicarskim internatima, u socijalnoj izolaciji, konstantno maštajući o vanjskom svijetu. Roman je pisan u prvom licu, te sve vidimo kroz oči glavne junakinje, koja nam daje savršeni uvid u život zatvorene internatske zajednice koja funkcionira po svojim kodeksima, kako pisanim, tako i onim što se prešućuju. U internatu glavna junakinja ima prividno savršene, a zapravo jako napete socijalne odnose s drugim stanarkama. Kritičarka **Jadranka Pintarić** je ocijenila kako Fleur Jaeggy »precizno, odmjereno i pribrano, zasijeca u tkivo društva koje je, sve u svemu, toliko bolesno da ne uviđa kako više nema nikakvih osjećaja«.

I. Rudić

